

נכבד ולא קמצה לא רק באותיות אלא גם בפרשיות שלמות, לכל נשיא ונשיא פרשה מיוחדת.

כל איש ואשה אשר נדב לבם אותם וגו'. (ל"ה כט)
התורה פרסמה את כל אלה אשר הביאו נדבות למלאכת אוהל מועד.

ובנחמי' נתפרסמו לדראון האדירים של העירה תקוע, שלא הביאו צוארם בעבודת אדוניהם, עיין כרש"י שם (נחמי' ג'). נכר מהספור שהעניים והכע"ב עזרו בכנין החומה, ורק האמידים השתממו ויכתבו בשביל זה לדראון עולם. והנה לו קמו עתה מקבריהם, וראו איך שנכתבו בספר נחמי' לחרפה, היו נותנים כל מחמדיהם ובלבד שימחו מן הספר. ללמדנו, שכל מי שעושה טובה הקב"ה מפרסמו לטובה, ולהיפך מי שמונע עצמו מלהשתתף בכנין המקדש, וכימינו, בהחזקת התורה, הקב"ה מפרסמו לחרפה. וע"כ על כל או"א להשתתף במאודו להחזקת הישיבות שלהומת ברזל ולבתי מקדש מעט נחשבו אצלנו א).

פ ק ו ד *

בקע לגלגלת מחצית השקל בשקל הקדש וגו'. (ל"ח כו)
זיהי מאת ככר הכסף לצקת את אדני הקדש וגו'. (ל"ח כז)
צוה הקב"ה לעשות מן הנדבות הללו האדנים, שעליהם יעמוד גוף המשכן, והוא כדי שיהי' לכל ישראל חלק בזה. וכן הדין עם הלומדים את התורה והמחזיקים אותה, כזה כן זה מסייעים לקיום העולם ושניהם שותפים בזה.

והנה היצה"ר משתדל בכל כחו לחסות את הלומדים לבל ילמדו, ואת המחזיקים לבל יחזיקו בידי הלומדים. ומכיון שהוא רואה שהלומדים אינם נשמעים לו, שם פניו אל הכעה"כ המחזיקים, וכאן מצליחים מעשיו לרפות ידי המחזיקים, בשביל שאינם יודעים גודל חיובם של החזקת התורה א).

מ ע ש י ל מ ל ד

הערת המסדר:

א) ועל המאמר הזה חזר הרבה פעמים. ופעם באספה רבה הי' מכנס באידיש, "די בעלי בתים פון יענער שטעדטעלע אין תנ"ך" ולא הי' נוקב את העירה בשמה, ורבים משומעי דברו תמהו איש אל אחיו, כלפי איזו עירה הדברים אמורים? ...
א) וכעין זה איתא בזה"ק על הפסוק "וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכי", (הובא למעלה בפ' וישלח על הכתוב הזה) כי המלאך של עשו התאבק עם יעקב אבינו להפריעו מלמוד התורה. וירא כי לא יכול לו, מכיון שלא יכול להתגבר על

מעשי למלך

יעקב בעצמו, ויגע בכף ירכו, אלו מחזיקי התורה, שהלומדים נתמכים עליהם, כמר הגוף הנתמך על הירך, וכאן הצליחו מעשיו, כי הכתוב מעיד ע"ז, ותקע כף ירך יעקב, כלומר עלה בידו להחליש ידי המחזיקים באמתלאות שונות לבל יחזיקו במעוז התורה ולומדיה.

ובענין החזקת התורה רבו המכשולים ר"ל, יש מן העשירים שפוטרים את עצמם בנתינה מועטת המספקת אולי לאיש עני, אבל לא לעשיר, ואשר ברכך ד' אלהיך תתן לו אמר רחמנא, הכל לפי הברכה.

ופעם הצטדק לפניו איש עשיר אחד על נתינתו הדלה לאיוו ישיבות, באמתלא כי נותן הוא לכמה ישיבות, ואתרי אשר חשב לו בפרוטרוט את כל הנתינות להישיבות עלה סך תמיכתו לכל הישיבות יחד לסך שנים עשר רובל לשנה, שאלהו הח"ח, כמה הוציא על הוילונים של משי התלויים על חלונות ביהו, ואמר לו, בערך כ"ה רובל, ואח"כ שאלהו, כמה חלונות יש בביתו וענה לו, ששה, ובכן הלא עולים כל הוילונים על חלונותיו לסך עצום של מאה וחמשים רובל, ומעתה הגע בעצמך, אמר לו הח"ח, בשביל דבר בלתי נכבד כזה, הוצאת מאה וחמשים, ובשביל להחזיק כבוד ד' ותורתו בעולם שלא יתמוטט ח"ו, שהיא היא נפשנו בזה ובבא, הסתפקת בשנים עשר? תמה אני עליך!

ופעם שאלהו אחד מתלמידי, שנתעשר אחר חתונתו, מדוע נהפך לבו בקרבו בענין נתינת צדקה, כי מקודם כשהי' עני הי' מתאוה ורודף לעשות צדקה וחסד, ומכיון שהצליח להתעשר, כבר נהפך לאחר וקשה עליו הנתינה, וע"ז ענהו הח"ח, כי זה נכלל בכלל, כל הגדול מחברו יצרו גדול, והמשיל את זה לקונו שבא לחנות לקנות קמת, בדעתו הי' לקנות רק באיזה פרוטות, אבל מכיון שהחנוני אמר לו שיקח בעצמו שק, ויתן לתוכו את הקמת, נתן בו הרבה יותר מאשר הי' בדעתו קודם, ומכיון שהקונה הוסיף קמת הוסיף החנוני משקלות, וסוף דבר הי' כי עליו הי' לשלם הרבה יותר ממה שחשב מקודם...

והנמשל הוא, כי מכיון שנתעשר עכשיו עליו הי' להוסיף על נתינתו, אבל היצה"ר ג"כ נתגדל ומונע אותו מלתת אפילו הפרוטות שהי' רגיל לתת בעניותו, וכשנשאל שוב מאי תקנתיה, ענה ואמר, שעליו רק לתת ולא לחשוב, כמו מי שבדעתו לטבול במקוה קרה, שאז עליו לקפוץ לתוך המקוה, ולא לחשוב מחשבות.

וספר לו גביר אחד, איך שצוה בצוואתו לתת את הספרים שבביתו לישיבה פלונית והניח הונג, מה שנשאר לו במזומן, לבניו.

ענה לו הח"ח וצ"ל, כי לדעתו לא טוב עשה: את הספרים הי' צריך להניח לבניו, למען ילמדו בהם, כי בישיבות הלא ישנם ספרים, ואת הכסף הי' צריך למסור בידי עמלי תורה, למען יוכלו להחזיק מעמד ולשקוד על התורה מתוך פנחות הנפש.